

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí v Bratislave 1. októbra 2008 v trestnej veci obžalovaného **J. S. pre pokus trestného činu vraždy** podľa § 8 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 2 písm. j/ zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. zák.) a iné, o odvolaniach krajského prokurátora v Nitre, obžalovaného J. S. a jeho rodičov J. S. a J. S. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 2. marca 2006, sp. zn. 3 T 5/2003, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. por.) napadnutý rozsudok krajského súdu **sa z r u š u j e .**

Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vec **sa vracia** Krajskému súdu v Nitre, aby ju v potrebnom rozsahu **znovu prejednal a rozhodol.**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre ako súdu prvého stupňa z 2. marca 2006, sp. zn. 3 T 5/2003, obžalovaný J. S. bol uznaný za vinného zo spáchania

trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. a

pokus trestného činu vraždy podľa § 8 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 2 písm. j/ Tr. zák. (v znení zák. č. 253/2001 Z. z.)

v podstate na tom skutkovom základe, že

v obci Č. 24. februára 2003 okolo 10.00 hod. vošiel do priestorov pošty, kde držiac v ruke kuchynský nôž vyzval jej vedúcu I. C., aby zamkla vchod a vydala mu peniaze,

čo sa aj stalo, pričom zmocnením sa finančnej hotovosti 71 790 Sk a poškodením zariadenia (792 Sk) spôsobil škodu A. v sume 72 582 Sk;

I. C. potom útočníkovi povedala, že ho pozná, tento ju úderom päšťou zrazil na zem a keď vstala, najmenej dvakrát ju bodol s nožom do krku a začal ju rezať v oblasti krku a hlavy, ale k jej usmrteniu nedošlo pre včas poskytnutú pomoc iných, čím jej spôsobil rôzne zranenia, ktorých liečenie si vyžiadalo jej práceneschopnosť do 30. novembra 2003.

Krajský súd podľa § 219 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák., obžalovanému uložil trest odňatia slobody na trinásť rokov a šesť mesiacov, na jeho výkon tohto podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradil do druhej nápravno výchovnej skupiny; podľa § 228 ods. 1 Tr. por. obžalovanému bola uložená povinnosť nahradiť poškodeným škodu, a to A. v sume 1 582 Sk a V. v Bratislave (jej pobočke v Leviciach) v sume 77 134,50 Sk.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podali odvolanie krajský prokurátor v Banskej Bystrici, obžalovaný a jeho rodičia.

Prokurátor odvolaním sa domáhal zrušenia napadnutého rozsudku podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. d/, písm. c/ Tr. por. a vlastného rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 259 ods. 3 Tr. por.), ktorým by bol obžalovaný uznaný za vinného zo spáchania pokusu trestného činu vraždy podľa § 8 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. j/ Tr. zák. (aj trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák.) a bol mu uložený výnimočný trest odňatia slobody (§ 29 ods. 2 Tr. zák.) v dolnej polovici trestnej sadzby so zaradením do tretej nápravno výchovnej skupiny.

Prokurátor s poukazom na okolnosti prípadu vyslovil akceptáciu posúdenia skutku obžalovaného ako dvoch deliktov, ale vyslovil názor, že tento mal byť právne kvalifikovaný aj ako pokus trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 2 písm. b/ Tr. zák., teda že tento bol spáchaný obzvlášť surovým alebo trýznivým spôsobom; aj vzhľadom na tento právny názor považoval teraz uložený trest za nezodpovedajúco mierny, a preto navrhol uloženie výnimočného trestu odňatia slobody a zaradenie obžalovaného na jeho výkon do najprísnejšej nápravno výchovnej skupiny.

Obžalovaný sa odvolaním domáhal zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie; mala by sa tak odstrániť ním označená základná chyba doterajšieho konania, že totiž znalci psychiatri s ním komunikovali v slovenskom jazyku, ktorý neovláda. Obžalovaný sa domáhal, aby znalci s ním komunikovali v maďarskom jazyku, ktorý ovláda. Zároveň obžalovaný poukázal na to, že v rámci jeho ďalšieho liečenia lekári – psychiatri dospeli k iným záverom o jeho duševnom stave ako vo veci ustanovení znalci.

Odvolatelia J. S. a J. S., rodičia obžalovaného, sa domáhali zrušenia napadnutého rozsudku a opätovného preskúmania veci.

Najvyšší súd ako súd odvolací postupoval v intenciách § 564 ods. 4 zák. č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (Trestný poriadok účinný od 1. januára 2006) a keďže nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 253 ods. 1 alebo ods. 3 Tr. por., v zmysle § 254 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku i správnosť postupu konania, ktoré tomuto predchádzalo, a to aj nad hranice vymedzené odvolaniami; dospel pritom k záveru, že napadnutý rozsudok nie je reálne akceptovať.

Z doteraz vykonaného dokazovania je možné prijať záver, že obžalovaný S. spáchal inkriminovaný skutok tak, ako uvádza napadnutý rozsudok.

Obžalovaný nepoprel, že pod hrozbou bezprostredného násillia ozbrojený od vedúcej pošty vymohol pre seba peniaze v hotovosti; následne (po zistení, že poškodená C. ho identifikovala) túto fyzicky napadol aj s použitím zbrane. Z priestorov pošty potom odišiel, tieto uzamkol a nechal v nich vážne zranenú poškodenú, ktorá útok prežila len vďaka včasne poskytnutej pomoci inými osobami.

Priebeh deja bol ozrejmený najmä výpoveďou poškodenej C., ale aj ďalšími svedeckými výpoveďami (nepriamo), najmä však materiálnymi stopami pochádzajúcimi z miesta činu.

Podané odvolania v zásade nespochybnili skutkové zistenia súdu prvého stupňa a na taký výsledok nezistil dôvody ani odvolací súd. Tento zároveň konštatuje, že na základe

doteraz vykonaného dokazovania sa nejaví sporné ani právne posúdenie konania obžalovaného krajským súdom.

Na rozdiel od obžaloby súd prvého stupňa konanie obžalovaného právne kvalifikoval jednak ako trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. (Zmocnenie sa cudzieho majetku pod hrozbou bezprostredného násillia a s použitím zbrane) a jednak ako pokus trestného činu vraždy podľa § 8 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 2 písm. j/ Tr. zák. (po zistení, že bol napadnutou poznaný, na túto fyzicky zaútočil so zbraňou; použitý útočný nástroj, intenzita ataku a miesto jeho smerovania dávajú základ pre záver, že obžalovaný v snahe znemožniť svoje odhalenie, že totiž spáchal lúpež, konal ďalej v úmysle poškodenú usmrtiť).

Na druhej strane okolnosti útoku zatiaľ nedávajú vcelku relevantný základ pre konštatovanie, že pri vražednom útoku obžalovaný konal obzvlášť surovým alebo trýznivým spôsobom. Za taký sa považuje modus, ktorý veľmi výrazne presahuje určitú mieru brutality, ktorá je pre vraždu typická. Útok obžalovaného bol síce hrubý, nečakaný a desivý, ale bolo by nad obvyklú mieru rezultovať, že atakom sú naplnené znaky skutkovej podstaty deliktu aj podľa § 219 ods. 2 písm. b/ Tr. zák., hoci sa k takej hranici približuje.

Jedným zo základných znakov trestnej zodpovednosti páchatel'a je však aj zistenie príčetnosti, teda že tento nemá duševnú poruchu, ktorá mu bránila v čase spáchania činu rozpoznať jeho nebezpečnosť pre spoločnosť alebo ovládať svoje konanie (§ 12 Tr. zák.). Na posúdenie tejto otázky sú potrebné odborné posudky z odboru psychiatrie, ktoré po ich hodnotení tvoria základ pre rozhodnutie súdu; v rozhodovanej veci také dôkazy sa javia osobitne potrebné, lebo inkriminované konanie obžalovaného je dosť atypické. Tento je opisovaný svedkami ako pokojný mladík, negatíva v správaní neboli konštatované, doteraz súdne trestaný nebol; jeho inkriminovaný skutok sa preto javí ako určitý exces.

Obžalovaný opakovane vyhlasuje, že neovláda slovenský jazyk, v ktorom sa konanie vedie, pričom žiadal, aby bol do tohto pribratý tlmočník pre jazyk maďarský; súdne konanie aj bolo takto vykonané.

Pri skúmaní duševného stavu obžalovaného bol do konania pribratí dvaja znalci – psychiatri a tiež znalci – psychológovia.

Skúmanie duševného stavu obžalovaného nebolo vykonané pozorovaním v zdravotníckom ústave, čo znalci – psychiatri označili za v zásade nepotrebné. Po prepustení obžalovaného z väzby (ešte v roku 2004), v ktorej bol v rozhodovanej veci, sa mal tento podrobiť určitému psychiatrickému liečeniu, pričom tam činní lekári – psychiatri dospeli v podstate k iným záverom ako spomínaní znalci; konštatovalo sa dokonca závažné duševné ochorenie (paranoidná schizofrénia). Znalci – psychiatri sa k tejto vzniknutej otázke síce vyjadrovali, ale ich stanovisko sa nejaví ako komplexné; v podstate sa dotýka len aktuálneho stavu obžalovaného.

Zo znalcov činných v rozhodovanej veci jazyk maďarský a slovenský súčasne ovláda len jeden z nich (psychológ), ktorý podľa určitých náznakov vlastne tlmočil aj psychiatrom, ktorí sa neskôr aj vyjadrovali k jeho zisteniam, čo navodzuje dojem, že až na základe činnosti znalca – psychológa ovládajúceho obidva spomínané jazyky znalci – psychiatri získali určité poznatky vedúce k ich odborným záverom. Obžalovaný sám tvrdil, že z hľadiska jazykového rozumel len znalcovi – psychológovi, ale nie znalcom - psychiatrom.

Požiadavka obžalovaného týkajúca sa tlmočníka je v zmysle § 28 ods. 1 Tr. por. legálna. Odvolací súd má pritom tiež pochybnosti o záveroch psychiatrického posudku z hľadiska získania podkladov pre jeho závery a adekvátnosti reakcie znalcov na neskôr zistené okolnosti. Je potrebné tiež poznamenať, že ak by sa zistilo, že jeden zo znalcov pri určitom úkone zároveň aj reálne tlmočil, išlo by o porušenie procesných pravidiel, lebo do konania mal byť pribratý riadnym procesným postupom tlmočník (ak znalci svoje úkony nevedú v jazyku, ktorý ovláda aj obžalovaný); podľa § 28 ods. 1 Tr. por. a contrario spojenie výkonu postavenia znalca a tlmočníka odporuje zákonu.

V ďalšom konaní bude preto potrebné buď vysvetliť terajší znalecký psychiatrický posudok alebo pribrať iných znalcov (§ 109 Tr. por.), resp. zvážiť, či je potrebné vyšetrenie duševného stavu obžalovaného pozorovaním v zdravotníckom ústave (§ 116 ods. 2 Tr. por.) alebo či je potrebný posudok ústavu (§ 110 Tr. por.).

Vyriešenie otázok týkajúcich sa duševného stavu obžalovaného je pre definitívne výsledky v trestnom konaní zásadné, a preto Najvyšší súd na základe všetkých troch podaných dovolaní podľa § 258 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok

a podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vec vrátil Krajskému súdu v Nitre ako súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 1. októbra 2008

JUDr. Milan L i p o v s k ý , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová